

läbikatsumud ja teadwad selgeste, et enamiste igas kohas sügawas maa põhjas soola-allikaid sigineb; aga kus allikad väga sügawal, sügavamal kui merepõhi seisawad, seal lähab maa oherdi purimise töö väga kalliks, ja et ükski inimese tarkus ette ei oska arwata, kui rikas soolawara oherdi hõugu kohal saaks olenia, sellepärast ei taheta kullulist tööd tühja usalduse peale mitte ettevõtta. Meie maal otsiti mõne aasta eest maa-ohwerdiga soola-allikaid, aga lust ja selle tarbeks antud raha lõpes waremine otsa, kui lootust oleks olnud arwamise wõimul soolawee allikad kätte saada. Paar aastad teed, kui ühe õpetud mehega selle asja pärast jutule juhtusin, ütles tarkmees, et meie kohal tarwis lähaks vähämalt kahesja saea jala sügawuseni maa sisse tungida, enne kui soolawet wõiks leida. Aga peaks kuskil kohal kogemata allika soon leitama, kus weel natuke soolane maitseks, seal oleks lootust vähämäl sügawusel wistist soola saada. Peaks nüüd kedagi kalendri-lugejatest seda kasu sowima, aega mööda oma maa soolaga majapidamise tarwitusi toimetada, se maitsego ümberkõudo oma ligimail iga allika soone märga, ja kes kogemata õnnel soolast märga oma keele peale saab, olgo nii hääl, asja mulle kuulutada, et targematele wõin sõnumid anda.

Sellepärast et meie wõeramaa soola igal aastal mere kaudu nii rohkesti weetakse, ei ole kellelgi hädatungi, omalt maalt soola hakata otsima. Aga kui waenlased nõnda kui wiimsel sõa aeal meretee kaudu laewadelle weel kauemaks kinnipaneksid, se läbi soola

hinda weel kallimaks tõstaksid, kes teab, mis hädapakitusel siis sünniks?

Wene riigis on väga rohkesti soola mitmes kohades leida, aga otsata riigi laius ja pikus ühelt poolt, nõnda kui odawama wee teede puudus teiselt poolt, on kurjad tarkstojad, et ühel kohal sigiwad loodud asjade rikust teiste paikadesse ei wõi wia. Eest kui soola sealt, kus seda soolaweeest keedetakse, ehk maa põhjast laewatakse, wantri ratul ehk saanijalastel meie kohani weetaks, siis tõuseks pika wõdamise kulu läbi soola hind palju kõrgemaks kui wõeramaa soolal, mis laewadega üle mere meile tuakse. Peaks aega mööda rohkem raudtallalisi teesi auurowanckritega ehitatama ja joonele seatama, siis wast oleks lootust, mõnda tarbelist omalt maalt odawamalt saada, kui wõerusest weetud kaupa.

Hispania- ja ühes maakonnas Saksja maal leitakse kivi-soola kriidi mägedes, mõnikord puhtalt, teine kord jipskivi-ga segatud. Hispanias, Katalonia maakonnas on üks kõrge kivi-soola mägi, kus liiwa ja lubjakivid mantli kombel soolamaa ümber warjawa koori teewad, ja sedawiisi soola hoidwad.

Juba neist lühikestest tähändustest nääwad lugejad, mis rohkesti Sumala heldus soola maa peale on loenud; aga soola kättesaamine ei ole igas kohas ühesugune, waid mõnes hõlpsam, teises waewalisem, — seda mööda kuda soola maapiinna ligemalt ehk kaugemalt leitakse, ja kuda sool puhtam, ehk enam muu maapõrmus sigiwa asjadega segatud on. Puhas